

Innovationsplattformen

Årsberättelse 2020

Förord

År 2020 var för oss alla ett väldigt annorlunda år, med stora påfrestningar på hela samhället, och i allra högsta grad på hälso- och sjukvården. En snabb och omfattande efterfrågan på intensivvård och smittspårning, ett högt tryck på PCR- och antikroppstester, stor brist på skyddsutrustning samt en allmän oro över virusets konsekvenser – detta var några av alla de utmaningar som behövde hanteras.

Men en kris av det slag som pandemin orsakat, fungerar även som en katalysator för att accelerera innovation och förändring. Detta är något som vi på Innovationsplattformen har sett flertalet exempel på under året. Snabbare beslutsvägar och agila metoder, fokus på att hitta lösningar, en ökad vilja att samverka över organisationsgränser samt ett bejakande av nya arbetsätt – allt är exempel på viktiga komponenter när en organisation vill skapa kultur och system som främjar innovation.

Vi på Innovationsplattformen har förstås också påverkats av pandemin. Delar av vår personal har arbetat kliniskt i covid-vården. Vi har sett ett ökat inflöde av uppdrag från näringslivet, från aktörer som på olika sätt ville samverka med sjukvården och vi har behövt ställa om vissa av våra arbetsmetoder, för att anpassas till rådande omständigheter.

Samtidigt som mycket fokus har legat på att lösa den mest akuta krisen, har vi fortsatt vårt långsiktiga arbete med att vidareutveckla de processer och ramverk som behövs för att bedriva framgångsrik innovation inom offentlig sektor. I vår årsberättelse kan du läsa flera exempel på detta.

Det är nu viktigt att vi under kommande år ser till att arbetet med innovation och omställning inte avstannar. För att nå målet om en ”hållbar, kreativ och innovativ region”¹ behöver Västra Götalandsregionen fortsätta att ligga i framkant vad gäller att inspirera och attrahera kreativa medarbetare och verksamheter som vill bidra till vårdens omställning. Vi ska skapa de bästa, möjliga förutsättningarna för att framgångsrik forskning ska leda till konkret nytta och vi ska se till att vården blir ännu bättre på att tydliggöra behov – detta kommer driva på utvecklingen inom Life Science-sektorn och öka sannolikheten för att framtidens innovationer kommer till nytta för våra patienter och medarbetare.

Februari 2021
Lina Strand Backman, innovationschef,
Innovationsplattformen,
Västra Götalandsregionen.

¹ Budget 2021, Västra Götalandsregionen

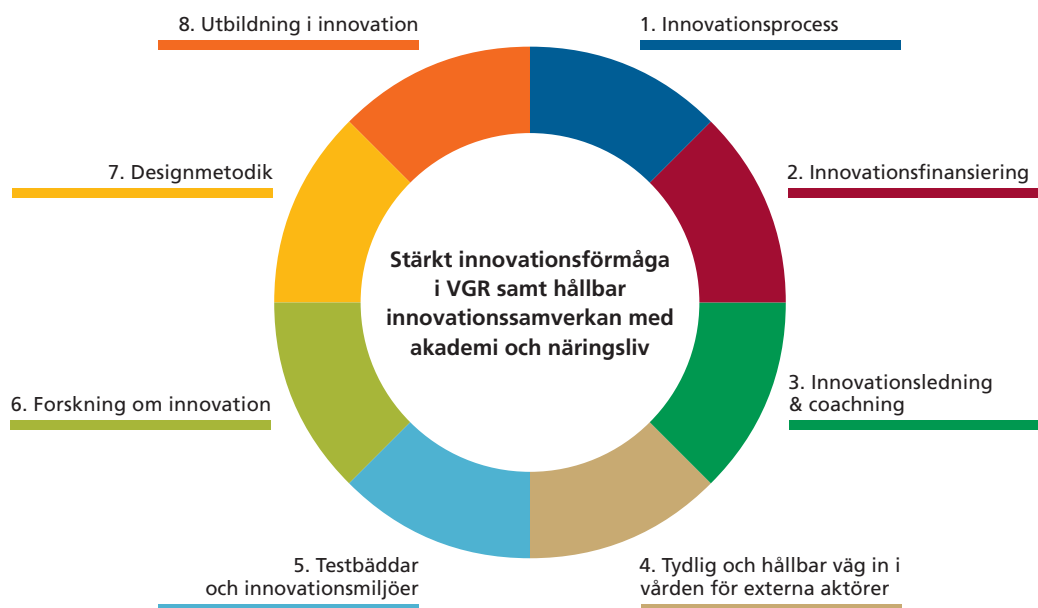
Innovationsplattformen bygger ett starkt och hållbart innovationssystem i hälso- och sjukvården

Kommuner och regioner står inför stora utmaningar såsom ändrad demografi med en större andel äldre, ett ökat kostnadstryck samt förändrade krav från olika brukar- och patientgrupper. Dessa utmaningar ställer krav på radikalt nytänkande när det gäller utformningen av framtidens offentliga tjänster². För att hälso- och sjukvården i Västra Götalandsregionen (VGR) ska nå målet om en god hälsa i befolkningen, krävs en omställning av vården – dels för att bättre möta patienternas behov och dels för att skapa mesta möjliga värde av de tillgängliga resurserna. Värderingar som ska känneteckna VGR:s förändrings- och omställningsarbete är bland annat nytänkande, innovationskraft och utvecklingsvilja³.

Innovationsplattformen är VGR:s stödfunktion för innovation i hälso- och sjukvården. Vårt uppdrag är att bidra till ett starkt och hållbart innovationssystem som:

- främjar innovationer i hälso- och sjukvården,
- säkerställer att samverkan med akademi och näringsliv tillgodoser vårdens och patienters behov.

För att uppnå det arbetar vi med många olika delar (se några av dem nedan). I vår årsberättelse kan du läsa vad som har pågått 2020 inom dessa områden.

² Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)

³ Strategi för omställning av hälso- och sjukvården i Västra Götalandsregionen, VGR, 2017

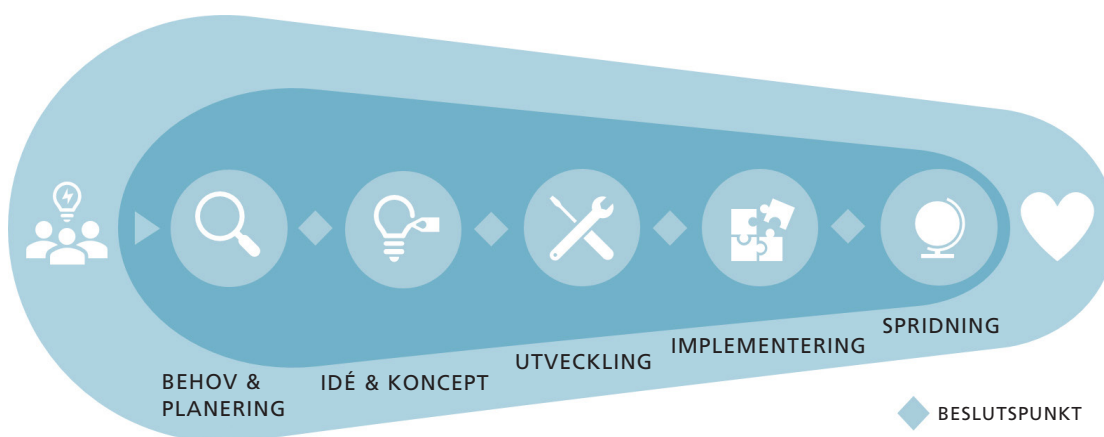
1. Innovationsprocess – skapar ett ramverk för innovation i offentlig sektor

En förutsättning för att VGR ska fortsätta utvecklas som en innovativ och kreativ region, där behoven är drivkraft för innovation, är att det finns en tydlig och effektiv innovationsprocess. Nedan beskrivs dels uppdraget att utveckla en innovationsprocess för VGR, dels två länkade projekt, som på olika sätt bidrar i denna utveckling.

1.1 Innovationsprocessen för hälso- och sjukvården i VGR fortsätter att utvecklas

2020 har vi arbetat vidare med vårt uppdrag kring att tydliggöra en första version av en innovationsprocess för hälso- och sjukvården. Arbetet tar avstamp i den kartläggning av behov, styrkor, brister och hinder inom innovationssystemet i hälso- och sjukvården⁴ som vi genomfört på uppdrag av Koncernstab Regional Utveckling.

Under året har en projektgrupp bestående av representanter från Innovationsplattformen, Vårdens digitalisering, VGR IT samt Koncerninköp (VGR) skapats. Tillsammans har projektgruppen vidareutvecklat processen, fördjupat dess innehåll samt tydliggjort oklarheter. Exempelvis har fasen ”spridning” tillkommit, stöddokument har tagits fram och information kring varje fas och dess aktiviteter har skapats.

⁴ Läs mer på vregion.se/innovationsplattformen

Innovationsprocessen som är under utveckling måste anpassas efter förutsättningar för att driva innovation inom hälso- och sjukvården. Detta för att den ska skapa äkta värde. Inspiration har därför tagits från standarden om innovationsledningssystem, ISO 56002:2019, SKR:s Innovationsguide, andra organisationers processer samt erfarenheter från flera års innovationsarbete inom hälso- och sjukvården i VGR.

Det är vår förhoppning att innovationsprocessen kan användas som:

- en vägbeskrivning och karta över det regionala innovationslandskapet
- samtals- och planeringsunderlag inför start av innovationsprojekt
- möjliggörare för att skapa gemensamma förväntningar på ett projekt i olika faser
- stöd i genomförande av innovationsprojekt genom faktasammanställningar, mallar och tips
- stöd för beslutsfattande och prioriteringar
- underlag för att ge en övergripande bild av en verksamhets projektportfölj

Foto: Emma Larsson

Vi har intervjuat innovatörer och chefer inom hälso- och sjukvården i VGR om deras önskemål kring en framtida innovationsprocess. Vi märker

tydligt hur mycket engagemang det finns! säger Sandra Olsson, ansvarig projektledare för arbetet med att utveckla processen.

Sandra Olsson, innovationsledare, Innovationsplattformen.

Förankring och kommunikation

För att säkerställa en bred, regional förankring har en styrgrupp skapats, med representanter från Södra Älvsborgs sjukhus, Skaraborgs Sjukhus, Folktandvården, Vårdens Digitalisering, Koncerninköp (VGR), Digital vård och utveckling (Sahlgrenska Universitetssjukhuset), Regional Utveckling, Närhälsan samt Primärvård Fyrbodalen. Projektet har löpande genomfört kommunikationsaktiviteter inom och utanför VGR, samt byggt en plattform på Innovationsplattformens webbplats där all information samlas.

Innovationsprocessen kommer att fortsätta utvecklas och förfinas under 2021. Bland annat kommer den att testas av projekt som beviljats medel från Innovationsfonden samt av utvalda pilotverksamheter i VGR. I slutet av 2021 planeras spridning av innovationsprocessen inom hälso- och sjukvården i VGR.

1.2 VGR som Innovationsmotor – hållbar samverkan mellan hälso- och sjukvård, kunskapsorganisation och medicinteknisk industri

2020 startade projektet ”VGR som Innovationsmotor”, som leds av Innovationsplattformen. Syftet är att utveckla en process för hållbar samverkan mellan hälso- och sjukvården i VGR, akademi och medicinteknisk industri. Med detta projektmål, bidrar Innovationsmotorn till vårt övergripande uppdrag kring att tydliggöra en innovationsprocess för VGR. Processen tar avstamp i behov som identifierats av vården och syftar till att nå ut externt i sökandet efter nyskapande lösningar. Att skapa involvering och förankring i branschorganisationer, samt nationella och regionala programområden inom den nationella kunskapsorganisationen, är av stor vikt.

Processen är under utveckling. ”Trafikledningen” består av representanter från: Gothia Forum, Innovationsplattformen, VGR IT, Koncerninköp (VGR), Sahlgrenska Universitetssjukhuset (olika vårdprofessioner), Chalmers tekniska högskola, Göteborgs Universitet, Nationella kunskapsorganisationen via NPO, RPO och RPT samt Swedish Medtech.

Som ett första steg i att utveckla processen har Innovationsmotorn påbörjat en pilot inom Ortopedin på Sahlgrenska Universitetssjukhuset, med höftartrospatientens vårdresa som utgångspunkt. Fokusområden är informationsstöd och nollvision kring re-operationer. Med fokus på ”informationsstöd” har ett kartläggningsarbete genomförts och en omvärldsanalys pågår genom extern annonsering.

Det är oerhört spännande och lärorikt att vara delaktig i ett projekt där hälso-professioner tillsammans med patienter definierar behoven och därefter vänder sig externt för att identifiera lösningar, säger Maziar Mohaddes Ardebili.

Maziar Mohaddes Ardebili, ortoped, Sahlgrenska Universitetssjukhuset.

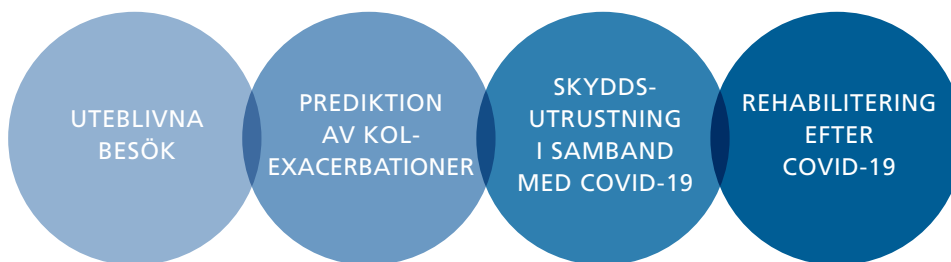
Projektet pågår till juni 2021 och finansieras av MedTech4Health samt Regionutvecklingsnämnden i VGR.

1.3 Inn2Health – stark samverkan mellan regionens Science Parks

2020 har vi fortsatt att ingå i Inn2Health – ett unikt branschöverskridande samarbete med innovationsaktörer i Västra Götaland. Projektet leds av Sahlgrenska Science Park och finansieras av Regional Utveckling (VGR) samt Tillväxtverket. Liksom Innovationsmotorn, bidrar Inn2Health i vårt övergripande uppdrag att tydliggöra en innovationsprocess för VGR. Ytterligare deltagare är Koncerninköp (VGR), Johanneberg Science Park, Lindholmen Science Park, Science Park Borås, Science Park Skövde, Wargön Innovation/Innovatum och MedTech West.

Syftet är att utveckla hållbara processer som utgår från hälso- och sjukvårdens behov, där parter från industri, akademi och hälso- och sjukvård samverkar för att skapa och testa nya lösningar. Under 2020 har arbetsmetodikerna fortsatt att utvecklas och bygger idag på att 1) hitta ett aktuellt behovsområde inom hälso- och sjukvården i VGR, 2) hitta behovsägare inom vården som kan intervjuas som underlag till en nulägesanalys och 3) genomföra en workshop (Cross Collaboration Day) kring behovsområdet.

Genomförda Cross Collaboration Days under 2020

Vid workshoppen deltar behovsägare i vården och externa aktörer, såsom SME-företag och akademi, och syftet är att erbjuda ett informations- och nätverkstillfälle. Efter sammankomsten fortsätter arbetet kring vilka samverkanskonstellationer som har potential att arbeta vidare med behoven tillsammans med vården. Inn2Health stöttar vid eventuell uppstart av pilot och kring finansiering.

Genom projektet Inn2Health har näringsliv, akademi och hälso- och sjukvård givits en möjlighet att öka förståelsen för varandras behov, förutsättningar och arbetssätt, säger Malin Johansson.

Det gör det lättare att identifiera de mest optimala lösningarna för hälso- och sjukvården i specifika

behovsområden, vilket gagnar såväl samhället som näringslivet.

Innovationsplattformen har genom sin centrala roll inom VGR en unik förståelse för, och kunskap om, vårdens behov och förutsättningar. Inom Inn2Health har Innovationsplattformen haft möjligheten att även utveckla och mejsla fram en relevant roll som informationsväxlare och guide för lösningsaktörer utanför regionens verksamhet, vilket är en förutsättning för framgångsrika samarbeten mellan vården och världen.

Malin Johansson, senior projektledare, Sahlgrenska Science Park.

2. Innovationsfinansiering – viktigt med öronmärkta resurser

Finansiering är en förutsättning för att kunna driva innovation, så även i offentlig sektor. Vi erbjuder två typer av stöd kring innovationsfinansiering: dels genom Grants Office, dels genom Innovationsfonden.

2.1 Grants Office – expertstöd i ansökningar och innovationssamarbeten

Genom vårt Grants Office kan medarbetare i hälso- och sjukvården i VGR, som vill söka medel till innovationsprojekt, få hjälp med ansökningar till externa finansiärer såsom Vinnova. Det går också att få rådgivning kring upphandlingsfrågor, budget- och bokföringsfrågor samt hälso- och sjukvårdens juridiska förutsättningar vid samverkansprojekt med externa parter.

Under 2020 fick 20 innovationsprojekt i VGR ansökningsstöd från Grants Office. Av ansökningarna väntar sex stycken fortfarande på beslut medan två hittills har fått bifall: ”VGR som Innovationsmotor” (1 000 000 kronor från MedTech4Health (MT4H)/Vinnova) och ”Implementering av hemmonitorering av lungfunktion och andra hälsoparametrar hos barn med Cystisk Fibros” (2 255 000 kronor från Internet of Things Sverige (IoT)/Vinnova). Marcus Svedberg, barnläkare på Sahlgrenska Universitetssjukhuset, berättar om arbetet kring den senare nämnda ansökan:

Jag fick hjälp av Innovationsplattformen att skriva min Vinnova-ansökan inom utlysningen Internet of Things. Utan er hjälp är jag tveksam om vi hade fått Vinnova-anslag, säger Marcus Svedberg. Jenny vid Innovationsplattformen hjälpte mig genom hela processen med feedback om hur ansökan skulle utformas och förslag till

förbättringar. Vi har nu fått 2,5 miljoner kronor från Vinnova, för att fortsätta att utveckla digitaliseringen hos barn med kroniska lungsjukdomar.

Inskickade ansökningar till externa finansiärer under 2020

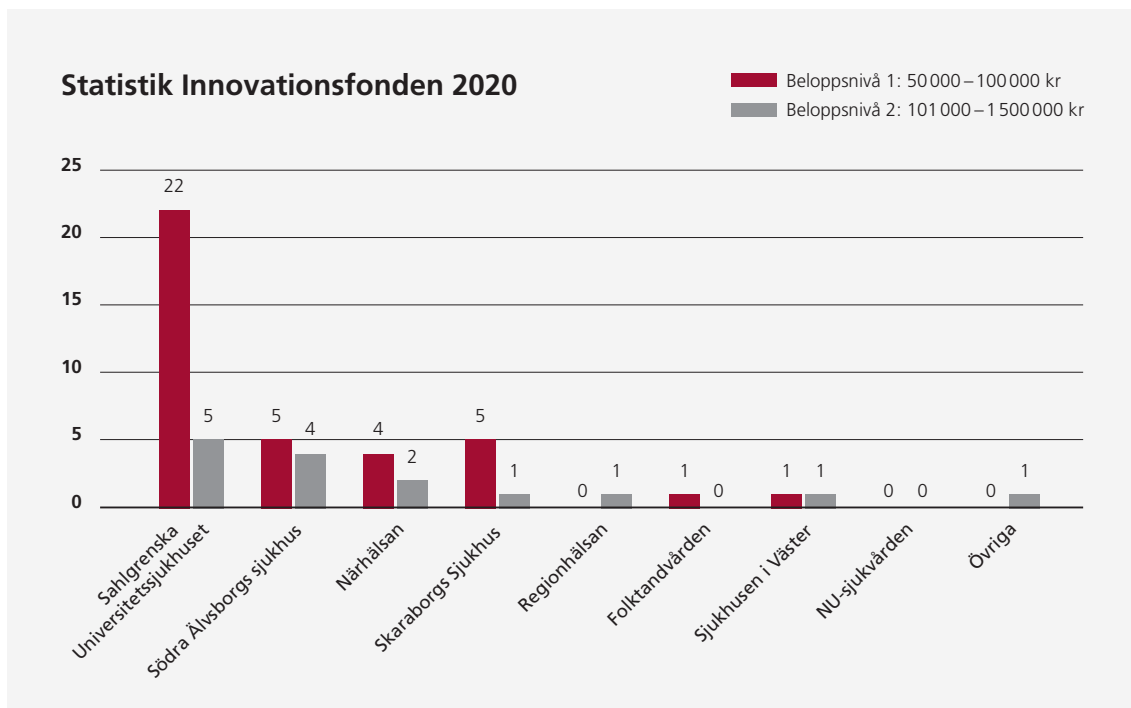
Behov av ansökningsstöd i VGR

Under 2020 kartlade vi på Innovationsplattformen och Gothia Forums Grants Office vilket behov av ansökningsstöd som finns bland medarbetare i VGR, främst på FoUUI-avdelningar. Resultaten visar att det finns ett stort behov av stöd, varav många projekt behöver hjälp med matchning gentemot passande utlysning. Tillsammans arbetar vi vidare med hur processen kan effektiviseras ytterligare. Ett samarbete med Sahlgrenska Akademin och Forsknings- och innovationskontoret på Göteborgs Universitet har också inletts, med syfte att arbeta fram ett tydligt och sömlöst system mellan de olika funktionerna för ansökningsstöd i regionen.

2.2 Innovationsfonden – VGR:s egna innovationsmedel

För att tillvarata medarbetares och verksamheters innovativa idéer avsätter hälso- och sjukvårdsstyrelsen 20 miljoner kronor till den årliga utlysningen av Innovationsfonden. Pengarna ska hjälpa verksamheter och deras medarbetare att utveckla, testa, använda eller utvärdera nya innovativa produkter, processer, tjänster eller metoder inom hälso- och sjukvården.

Vi på Innovationsplattformen ansvarar för ansöknings- och granskningsprocessen, samt erbjuder coachning till alla beviljade projekt. Under 2020 inkom totalt 102 ansökningar och 53 projekt beviljades medel.

I slutet av vår årsberättelse kan du läsa mer om vilka projekt som beviljats medel. Ett av dem är ”Digitalt föräldrastöd via 1177 till barn med tal- och/eller språkstörning”, som drivs av Tina Landgren och Malin Kroon, logopedier vid Skaraborgs Sjukhus Lidköping. Projektet har lett till ett unikt stöd- och behandlingsprogram för vårdnadshavare till barn med språkstörning. Konceptet, som är digitalt och översatt till tio språk, ska fungera som ett stöd för språklig träning mellan besöken på Logopedimottagningen.

Vi är så tacksamma över att ha haft möjlighet att genomföra detta arbete, men det hade inte varit möjligt utan stöd och finansiering från Innovationsfonden, säger Tina Landgren och Malin Kroon.

Foto: Bild och Media/Skaraborgs Sjukhus

Tina Landgren och Malin Kroon, logopedier på Skaraborgs Sjukhus.

Effektutvärdering av Innovationsfonden

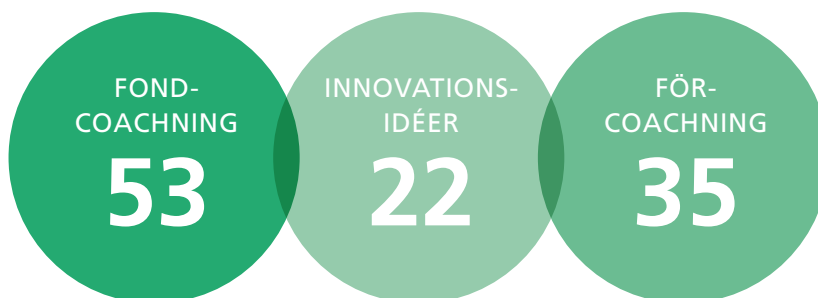
2020 utvärderade en extern aktör, på uppdrag av hälso- och sjukvårdsstyrelsen i VGR, Innovationsfondens arbete mellan 2017–2019. Resultatet visar att det stöd som projekten får från såväl oss som VGR-övergripande funktioner, ses som både välfungerande och avgörande för att innovationsinsatser ska kunna genomföras inom vården. Projektens måluppfyllnad samt implementeringsgrad pekar också på att fonden tydligt bidrar till innovationsutveckling i hälso- och sjukvårdens verksamheter. I helhet bedöms fonden stärka innovationsförmågan inom VGR, t.ex. genom att skänka legitimitet, stärka kunskap och höja medvetenhet om innovationsarbete.

3. Coachning – viktigt stöd till innovationsprojekt

Vi på Innovationsplattformen coachar projekt som beviljats medel från Innovationsfonden och bidrar bland annat med kunskap om innovationsprocessen, tjänstedesignsmetodik och innovationsrådgivning. Många projekt får också hjälp med att finna vägar framåt då hinder uppstår samt tips om liknande projekt i regionen där det finns potential för samverkan. Här fångas också problem och behov upp, vilket även ger Innovationsfonden strategisk möjlighet att fortsätta utveckla sitt innovationsstöd.

Vi förcoachar också projekt som ämnar söka medel från innovationsfonden, samt erbjuder coachning till medarbetare i hälso- och sjukvården som har kontaktat oss med förslag på innovationer som ska möta vårdens behov.

Antal coachade innovationsprojekt under 2020

Maria Segertoft, innovationscoach, Innovationsplattformen.

Det är fantastiskt roligt att det finns så många engagerade och drivna medarbetare inom organisationen, som besitter så mycket kunskap och har så många bra idéer om hur vården kan utvecklas, säger Maria Segertoft.

Det är jätteviktigt för att vi ska kunna möta de utmaningar som vården står inför. Min roll handlar om att hjälpa dessa medarbetare och underlätta projektens väg framåt. Här ingår bland annat att vägleda dem rätt inom innovationssystemet. Coachningen blir en viktig del för att hålla uppe den innovationsanda som finns bland våra medarbetare.

4. Tydlig och hållbar väg in i vården för externa aktörer

För att stärka både Västra Götalands hälso- och sjukvård samt externa aktörer inom området, ska VGR samverka med externa aktörer inom life-science-klustret⁵. Det är också en viktig del i arbetet för att hälso- och sjukvården i VGR ska ha ett starkt och hållbart innovationssystem. Under 2020 har vi fortsatt arbeta med att säkerställa att det finns en tydlig och hållbar väg in i vården för externa aktörer, samt att vårdens samverkan med dessa aktörer tillgodoser vårdens och patienters behov.

Vi får kontinuerligt förfrågningar från externa parter – både akademi samt små och stora företag inom och utanför Sverige. Under 2020 inkom cirka 170 förfrågningar.

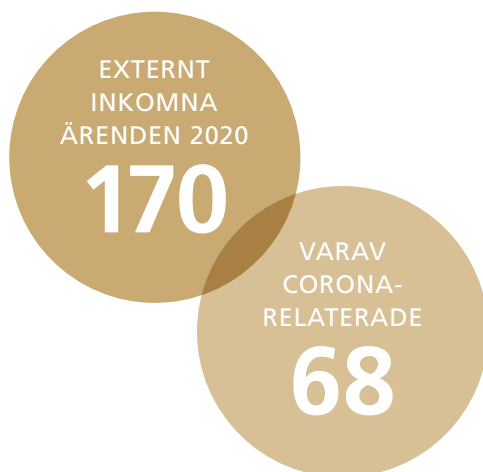

Foto: Therese Johansson

Maria Holmén, innovationsledare, Innovationsplattformen.

Förfrågningarna kan handla om test, validering av idé, nätverkande, behovskartläggning, utlämning av data gällande AI-lösningar, användarfeedback m.m. Vissa förfrågningar leder endast till initial rådgivning och kontaktförmedling medan andra leder till större uppdrag.

Anpassad arbetsprocess till följd av pandemin

Till följd av pandemin har vi under 2020 haft mindre möjlighet att stötta externt inkommande projekt kring testning och simulation i vården. I den mån det har fungerat har vi istället kunnat stötta genom digitala aktiviteter.

Tillsammans med flera regionala stödfunktioner utgjorde vi däremot en viktig del i VGR:s arbete för mottagande av hjälp utifrån, under våren 2020. För att bättre kunna samordna och effektivisera hanteringen av det stora inflödet av corona-relaterade ärenden anpassades periodvis vår arbetsprocess samtidigt som det pågick ett tätt samarbete med Förändringsavdelningen i VGR. Erfarenheterna från den anpassade processen har implementerats i det fortsatta arbetet kring hantering av ärenden som inkommer från näringsliv och akademi.

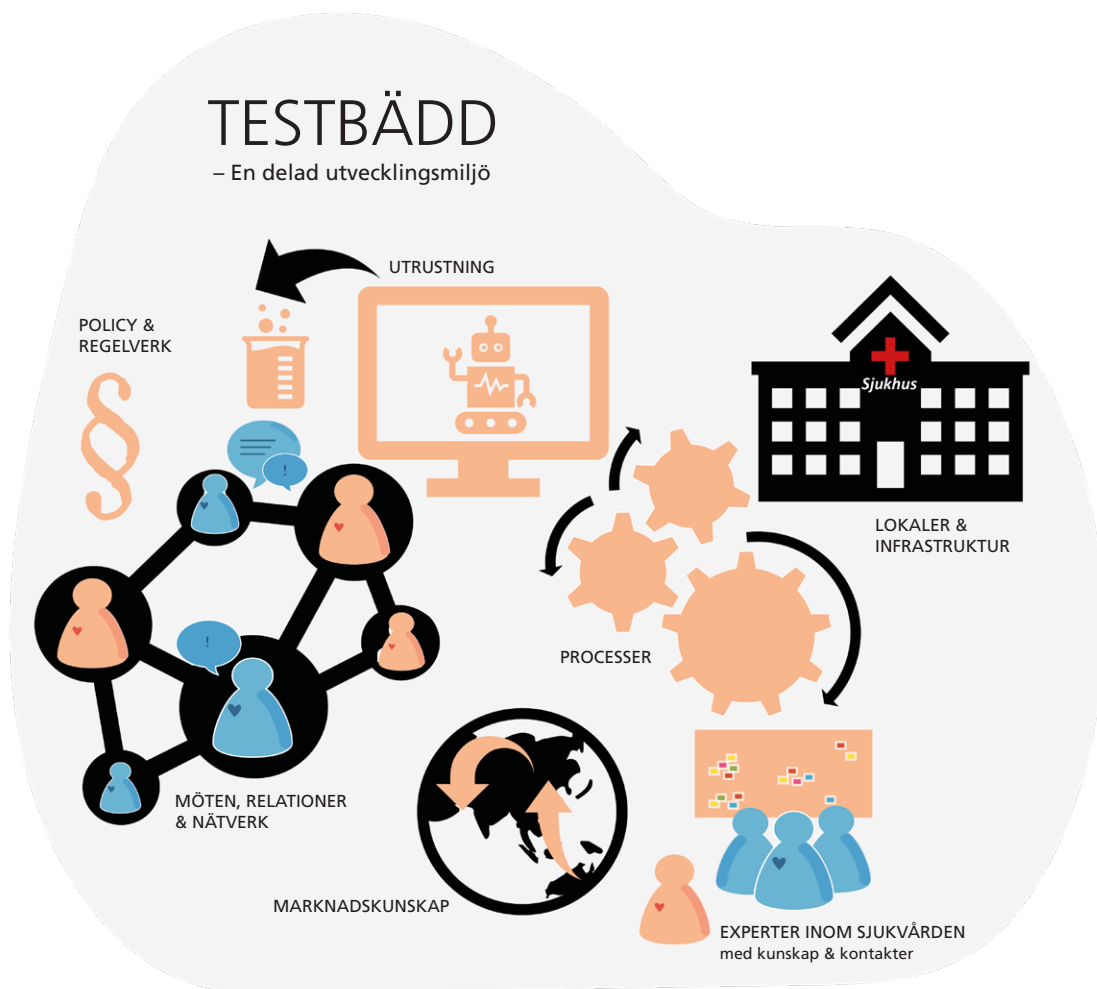
⁵ Budget 2021, Västra Götalandsregionen

5. Testbäddar och innovationsmiljöer

Inom hälso- och sjukvården samt i näringslivet finns behov av att utveckla, testa och utvärdera nya lösningar tillsammans med användare inom vården, och att detta sker på ett kontrollerat och säkert sätt. Västra Götalandsregionen ska verka för att möjliggöra testbäddar och därmed stärka innovationskraften⁶.

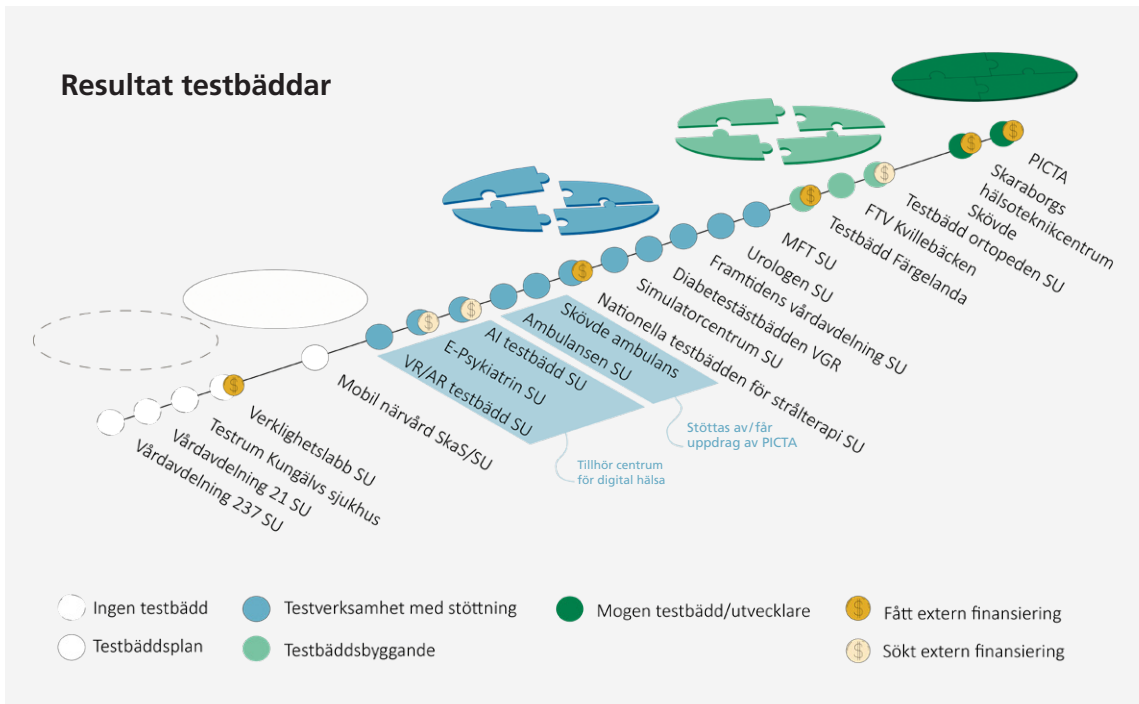
Kartläggning av testbäddar i Västra Götaland

Under 2020 har vi arbetat vidare med att på olika sätt utveckla och stärka testbäddar i regionen. Tillsammans med Sahlgrenska Science Park och Gothia Forum har exempelvis ett kartlägningsarbete genomförts, där Sahlgrenska Science Park kartlade företagsbehov av testbäddar, vi på Innovationsplattformen intervjuade verksamheter inom hälso- och sjukvården i VGR och Gothia Forum deltog med representanter för att bidra med perspektiv kring kliniska studier.

⁶ Budget 2021, Västra Götalandsregionen

Nedan visas vilka verksamheter som ingått i kartläggningen samt mognadsgraden för deras testbädd. Mognadsgraden baseras på intervjuer med verksamhetsrepresentanter samt analyser som har gjorts baserat på vad som definierar en testbädd.

Målet har varit att få en bättre bild av vilka testmöjligheter som kan erbjudas till företag för att stötta utvecklingen av nya lösningar för vården. Projektet har finansierats av Regionutvecklingsnämnden i VGR och under 2021 kommer vi jobba vidare med flera av de rekommendationer som framkom i rapporten.

Stöd till testbäddsverksamheter

Under året har vi även stöttat olika testbäddsinitiativ i hälso- och sjukvården i VGR. Exempelvis har vi, tillsammans med vårt utlysningssöd Grants Office, stöttat flera regionala testbäddsprojekt som har sökt medel från Vinnova. Stöttning har även getts till verksamheter inom Ortopeden på Sahlgrenska Universitetssjukhuset och inom primärvården/Närhälsan i Färgelanda som har testbäddsintentioner.

Samverkan med Testbädd Göteborg

Vi har också, tillsammans med bland annat Sahlgrenska Science Park, Göteborgs Universitet, Chalmers tekniska högskola och RISE, fortsatt att ingå i Testbädd Göteborg – ett initiativ som startats av Göteborgs Stad genom Business Region Göteborg. Syftet är att genom samverkan ta tillvara på den innovationskraft som finns inom Göteborg. Vi på Innovationsplattformen deltar i arbetet för att bidra med sjukvårdens perspektiv.

6. Forskning om innovation bygger ny kunskap

Forskning om innovationssystem, innovationsprocesser och innovation drivs vid flera högskolor och universitet i Sverige. Under 2020 har vi på Innovationsplattformen haft förmånen att ingå i två forskningsprojekt som leds av forskare vid Västra Götalandsregionens lärosäten.

6.1 Att förstå möjligheter och hinder för innovation i sjukhusvård

Sedan 2019 leder Högskolan i Skövde (HIS) forskningsprojektet ”Innovationssystemet för ett sjukhus – att förstå möjligheter och hinder för innovation i sjukhusvård”, där vi på Innovationsplattformen, Jönköping University och Skaraborgs Sjukhus (SkaS) ingår. Syftet är att beskriva innovationssystemet för ett sjukhus (i detta fall SkaS) genom att kartlägga behov, möjligheter och hinder för innovation i sjukhusvård. Målet är också att utveckla ett kartläggningsverktyg för att kunna förstå och jämföra innovationssystem inom andra sjukhusförvaltningar.

Mål, nytta och resultat för deltagande organisationer

SkaS: få bättre förståelse för sjukhusets innovationssystem i syfte att kunna utveckla det och därmed stärka innovationskraften. Mer systematiskt förhållningssätt till innovation.

HIS: bredda den vårdrelaterade forskningen på högskolan för att även inkludera innovation och innovationssystem. Tvärvetenskapligt projekt.

Innovationsplattformen: genom innovationsstöttande aktiviteter och arbete med innovationsprocessen säkerställa att kunskap och erfarenhet som finns bidrar till projektets leveranser och SkaS utveckling.

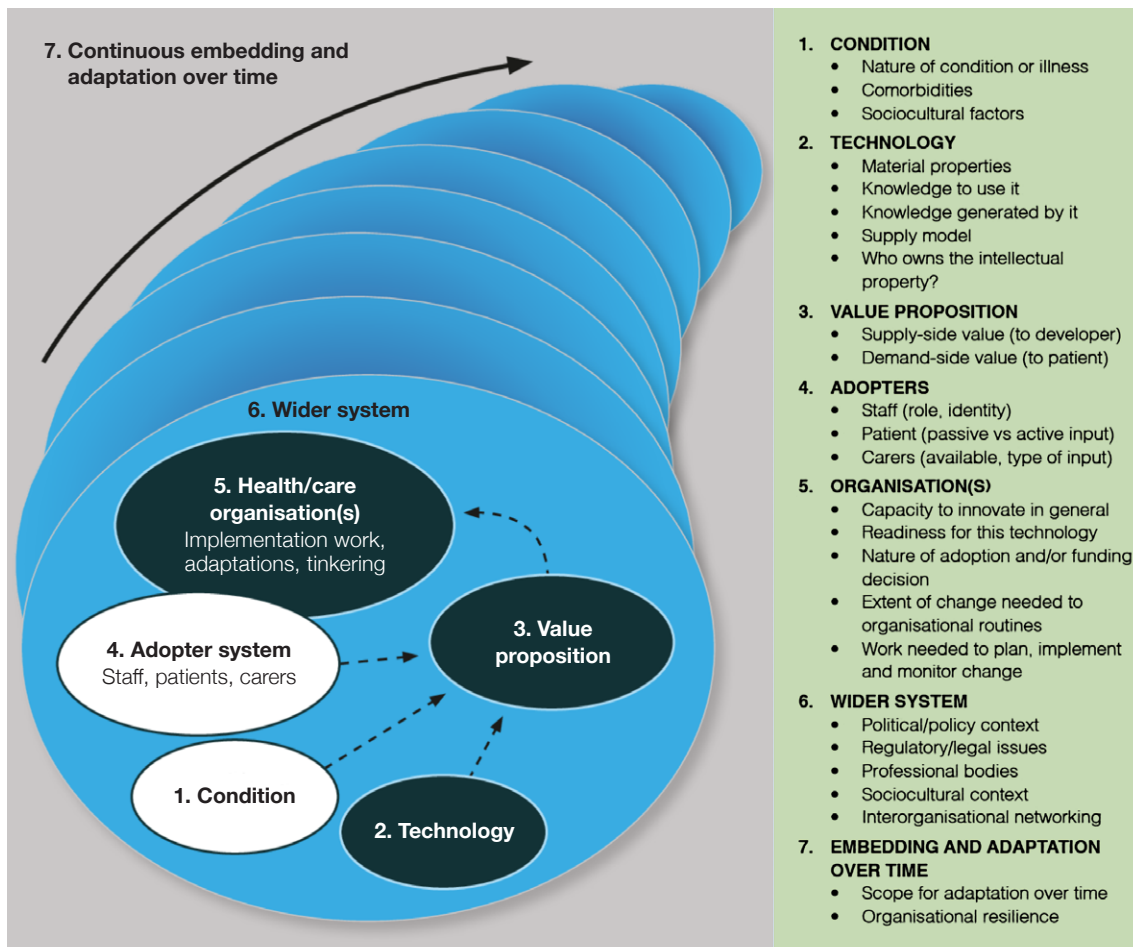
Forskningspublikationer och kartläggningsverktyg.

Under 2020 har fyra implementerade innovationsprojekt på SkaS intervjuats kring hur de har gått till väga, fått stöttning samt om det funnits system som har varit behjälpliga. Fokus var att undersöka hur innovationssystem på sjukhus påverkas av exempelvis chefskap, kultur, kompetens, nätverk och stödfunktioner.

Forskningsprojektet pågår till slutet av 2021 och finansieras av Vinnova, inom utlysningen ”Innovationsledning och organisering – forskning för ökad innovationsförmåga”. Resultatet kommer att publiceras i relevanta innovationstidsskrifter.

6.2 Ramverk för att mäta komplexitet i innovationsprojekt

För att fler innovationer ska komma till nytta för patienter och medarbetare i VGR så är det viktigt att innovationsprocessen tar höjd för den komplexitet som finns i innovationsprojekt.

Note: Adapted from Greenhalgh T, et al. 'Beyond adoption: a new framework for theorizing and evaluating nonadoption, abandonment, and challenges to the scale-up, spread, and sustainability of health and care technologies'.¹

Därför har NASSS⁷, ett ramverk för att mäta innovationskomplexitet som har skapats av forskare vid University of Oxford, testats på fyra regionala innovationsprojekt under 2020. Arbetet har letts av en grupp regionala forskare tillika innovatörer, och resultatet kommer att presenteras i början av 2021. Detta kommer vara ett värdefullt inspel till vårt fortsatta arbete med att utveckla en regiongemensam innovationsprocess.

⁷ Non-adoption, Abandonment and challenges to Scale-up, Spread and Sustainability framework (NASSS)

7. Designmetodik – viktigt arbets- sätt för att möta verkliga behov

Tjänstedesign är ett utforskande (iterativt) arbetssätt som kan användas för att utveckla innovativa tjänster och produkter. Processen är samskapande och hjälper till att säkerställa att nya lösningar möter användarens (patientens, närståendes eller medarbetarens) behov. Att utgå ifrån verkliga behov och involvera de som berörs skapar också bättre förutsättningar för implementering. Vi strävar därför efter att tjänstedesign ska vara en självklar del av innovationsprojekt inom hälso- och sjukvården i VGR.

Exempelvis har vi under 2020 fortsatt delta i utvecklingen av nya Högsbo specialistsjukhus. Där har vi bland annat bidragit i planeringen av sjukhusets framtida läkemedels- och sterilprocess genom att hålla workshops med medarbetare som har erfarenheter från områdena. Våra tjänstedesigner har också, tillsammans med medarbetare och patienter, testat och utvärderat användningsgraden av mottagningsrum samt dagkirurgiska patientflöden via ankomstnoder. Utöver detta har patienternas och personalens upplevelse av att ställa om från fysiska till digitala besök undersökts.

Åsa Holmgren, delprojektledare
Vårdverksamhet och arbetssätt,
Högsbo specialistsjukhus.

I projekt Högsbo specialistsjukhus är vi väldigt stolta över vårt samarbete med Innovationsplattformen, säger Åsa Holmgren. Tjänstedesignkompetensen är viktig i skapandet och uppbyggnaden av framtidens vårdverksamhet och arbetssätt. Kompetens inom tjänstedesign hjälper oss dels att undersöka och förstå behov, men också att skapa engagemang och delaktighet i utvecklingsfrågor samt metoder för att arbeta strukturerat med en mängd olika utvecklingsområden. Vi ser fram emot ett fortsatt samarbete och många olika utvecklingsprojekt under 2021!

8. Utbildning i innovation stärker innovationskraften bland chefer och medarbetare

För att kunna leda innovation krävs att medarbetare inom hälso- och sjukvården i VGR har kunskap om vad innovation är inkl. dess logik, verktyg och processer. Vi på Innovationsplattformen har i flera år bidragit med utbildningar inom detta fält.

8.1 Sveriges första ST-utbildning inom innovation och teknik

Det två-åriga programmet, som startade 2019 på Sahlgrenska Universitetssjukhuset (SU), har utvecklats i samverkan mellan oss på Innovationsplattformen och ST-kansliet på SU. Vi deltar både i styrgrupp och programledning, samt bidrar med kunskap kring innovationsledning i offentlig sektor. Även Chalmers tekniska högskola deltar som en aktiv part i uppbyggnaden av programmet.

Under 2020 har nio ST-läkare klarat av första delen av utbildningsprogrammet. Under året har olika kursmoment genomförts, som skapat en grund för deltagarnas individuella innovationsprojekt. Här ingår teknik- och innovationsteori, miljö, hållbarhet och etik, nätverkande samt en s.k. ”innovationsplacering” hos innovativa företag. Som ett första steg i att driva innovationsprojekt har ST-läkarna intervjuat medarbetare och patienter kring behov inom deras verksamhet, behov som sedan presenterats inför SU:s sjukhusdirektör Ann-Marie Wennberg Larkö, ST-läkarnas chefer samt programmets externa referensgrupp.

Det ST-läkarna rent allmänt ser är behov av att använda sig av digitala hjälpmedel på ett annat sätt, säger Ann-Marie Wennberg Larkö i en artikel av Läkartidningen.

Ann-Marie Wennberg Larkö, sjukhusdirektör, Sahlgrenska Universitetssjukhuset.

Foto: Johanna Ewald St Michaels

2020 avslutades med att ST-läkarna valde ut ett behov de vill arbeta vidare med i sina innovationsprojekt. Nästa steg är idégenereringsfasen, där lösningar ska identifieras.

Under 2020 har även rekryteringsprocessen inför nästa programstart genomförts. Starten för den nya omgången har blivit något försenad på grund av pandemin, men hösten 2021 börjar åtta nya ST-läkare sin innovations- och teknikutbildning.

Projekt som beviljats medel från Innovationsfonden 2020

Kollaborativa robotar i sterilteknik, SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Projekt mål: att genomföra en förstudie/Proof of Concept för att hitta möjligheter kring robotisering och automatisering inom sterilprocessen.

Möjlighet att vacuumförpacka riskavfall vid amalgamhantering på tandklinik, FOLKTANDVÅRDEN

Projekt mål: Kartlägga vilka åtgärder som tandvården förväntas göra i samband med insamling av amalgam-kontaminerat engångsmaterial, samt ta fram prototyp för vacuumpåse som uppsamlingskärl.

En förstudie om monitorering av inläggande patienters status med biosensor, SÖDRA ÄLVSBERGS SJUKHUS

Projekt mål: Utreda möjligheten att använda biosensorer för att följa inläggande patienters status (främst vitalparametrar, aktivitetsnivå och lägesförändringar).

Utveckling av en robotiserad automatiseringstjänst (RPA) för patienter med amiodarone-behandling, SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Projekt mål: Att effektivisera rutinen vid långtidsbehandling med amiodarone, vilket kräver regelbundna blodprovskontroller. Projektet avser använda RPA-teknik och utveckla en algoritm för underliggande beslut baserat på rutinfall.

Kvinnohälsa ur ett livscykelperspektiv, SJUKHUSEN I VÄSTER

Projekt mål: Utveckla en app för kvinnohälsa ur ett livscykelperspektiv, som tillgodoser kunskap om kvinnokroppen, rättigheter samt sexuell- och reproduktiv hälsa genom hela livet.

System för automatiserad, strukturerad domänspecifik omvärldsbevakning, SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Projekt mål: Ta fram system för automatiserad, strukturerad och domänspecifik omvärldsbevakning – med syfte att alla vårdens verksamheter och professioner ska kunna följa den snabba förändring som sker inom hälso- och sjukvården.

DIALOG+ i svensk psykiatri, SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Projekt mål: Dialog+ har utvecklats, testats och använts sedan länge inom psykiatrin i London. Projektet syftar till att anpassa detta verktyg till svenska förhållanden, ta vara på våra tidigare lärdomar och testa det i praktiken.

Konversations UI – Chatbot för samtalsterapi, SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Projekt mål: Skapa en samtalsterapi-chatbot med syftet att erbjuda personer med mild ångest eller depression möjligheten att hantera sina symptom samt kartlägga sina känslor med hjälp av konversations-UI.

Webutbildning om långvarig smärta för all vårdpersonal i Västra Götalandsregionen, NÄRHÄLSAN

Projekt mål: Ta fram en nätbaserad basutbildning som riktar sig till vårdpersonal inom alla vårdnivåer och professioner som träffar patienter med långvarig smärta.

Prehospitalt ultraljud, SKARABORGS SJUKHUS

Projekt mål: Undersöka vilken nytta ambulanssjuksköterskor skulle ha av att kunna använda ultraljud vid bedömning av patienter.

Upplevelseverkstad för elever årskurs 8, SÖDRA ÄLVSBERGS SJUKHUS

Projekt mål: Starta ett samarbete mellan sjukhuset och två utbildningsverksamheter, i syfte att väcka unga människors intresse för yrken inom hälso- och sjukvården, samt öka antalet ansökningar till utbildningar inom området.

Foto: Almira Osmanovic Thunström

Almira Osmanovic Thunström, projektledare för "Chatbot för samtalsterapi" som fått fondmedel 2020.

Fotspåret – Göteborg till Skaraborg. 2.0, SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Projektmål: Optimerar omhändertagandet av fötter för patienter med diabetes typ 2.

Min webbsida, SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Projektmål: Genom en webbsida erbjuda barn och ungdomar en personcentrerad vård och göra dem mer engagerade i och medvetna om sin diagnos. Primärt kommer sidan utvecklas inom lekterapi och neurologimottagningen.

Virtual Reality för att testa kognitiv funktion, SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Projektmål: Utveckla en prototyp för testning av kognitiv förmåga för patienter med Alzheimers sjukdom, med hjälp av VR-teknik.

Utveckling av en webbapplikation för värdering av muskelstyrkemätning,

SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Projektmål: Värdera muskelsvaghet hos patienter (barn) genom att jämföra med befintligt referensmaterial kring muskelstyrkemätning hos typiskt utvecklade barn.

Hemmonitorerad rehabilitering med hjälp av en exergamingstrategi – genomförbarhetsstudie,

SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Projektmål: Projektet avser utvärdera en ny metod för hemmonitorerad rehabilitering av KOL-patienter. Metoden är en exergaming-metod – en kombination av rehabiliteringsövningar, spel, virtuella- och förstärkt verklighet.

Förbättrad sjukskrivningsprocess, fortsättning, NÄRHÄLSAN

Projektmål: Uppföljning, utveckling och förbättring av rutiner kring patienter som söker vård för psykisk ohälsa.

Tidig familjeintervention för föräldrar till barn med medfött hjärtfel,

SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Projektmål: Utvärdering av en psykosocial intervention (CHIP-Infant) för föräldrar till barn med medfött hjärtfel, med syfte att gå från att bearbeta sorgen till att engagera sig i ett aktivt och positivt samspel med barnet.

Granskande uppföljning av projekt Optimal vårdnivå, SÖDRA ÄLVSBORGS SJUKHUS

Projektmål: Att utvärdera konceptet ”Optimal vårdnivå”, en metod där patienten, efter bedömning av vårdbehov, kan få behandling och vård i hemmet i stället för att transporteras in till sjukhus.

Digital smärtskola, SÖDRA ÄLVSBORGS SJUKHUS

Projektmål: Att utveckla en digital smärtskola för patienter som lider av långvariga smärttillstånd. Innehållet ska kunna användas som förbehandling före en planerad rehabiliteringsperiod.

Scanner och 3D-skrivare för att tillverka hand- och fingerortoser/skenor, NÄRHÄLSAN

Projektmål: Att nyttja 3D-teknik för att tillverka ortoser/skenor på ett effektivare sätt än nuvarande teknik/arbetsätt inom rehabilitering.

Logoped i BVC-team, CENTRUMPRAKTIKEN KUNGÄLV

Projektmål: Att införa logopedier i BVC-team för att kunna ge råd kring språkstimulans, påbörja behandlande insatser för barn med uttalssvårigheter, samt ge information kring AKK (tecken och bilder).

Ultraljudsundersökning av axel vid primärbedömningar av inremitterade patienter,

SÖDRA ÄLVSBORGS SJUKHUS

Projektmål: Förbättra diagnostik, snabba på vårdprocessen för patienter med axelbesvär, samt minska behovet av att använda magnetresonansundersökning (MR) för att diagnostisera patienter med axelbesvär.

Främja hälsa med digital vård genom Machine Learning vid stressrelaterad ohälsa – implementeringsfas, NÄRHÄLSAN, FOUU-CENTRUM FYRBODAL

Projektmål: Erbjuder ett lättillgängligt digitalt verktyg för patienters egenvård kring stress och för vårdpersonal i deras behandlingsarbete vid stressrelaterad ohälsa.

Ett unikt verktyg för att påvisa nervcellsskada som påverkar hjärnan – analys av proteinet NFL i blod, SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Projekt mål: Införa en ny metod i klinisk rutinverksamhet där man med ett enkelt blodprov kan påvisa hjärnskada hos patienter.

Digital teknik för personcentrerad kommunikation inom operation/anestesi för vårdpersonal och patient, SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Projekt mål: Implementera framtagen applikation för att ge förutsättningar till ökad patientdelaktighet och möjliggöra digital interaktion inom kontexten operation/anestesi, både preoperativt och postoperativt.

Minska tidig återinskrivning i heldygnsvården med maskininläring: utveckling och implementering, SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Projekt mål: Utvärdera, vidareutveckla och testa AI, samt skapa ett beslutsstöd baserat på detta.

SUCCE, SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Projekt mål: Utvärdera ny teknik i form av smarta glasögon som har potential att bidra till förbättrat patientomhändertagande, lugnare arbetsmiljö samt ökad patientsäkerhet på operationsavdelning.

Digitala vårdmöten i logopedi för patienter med stroke eller neurologisk sjukdom, SJUKHUSEN I VÄSTER

Projekt mål: Utöka möjligheten för patienter inom kommunal hälso- och sjukvård att kunna ta del av logopediska insatser via digital lösning.

Digital lösning för uppföljning av medicinändringar av psykiatriska läkemedel, SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Projekt mål: Utvärdera om SENO-applikationen (en digital plattform för uppföljning av nyinsatta läkemedel inom psykiatri) kan öka följsamhet kring läkemedelsbehandling, förbättra behandlingsresultat, samt spara tid och resurser för patienter och personal.

Foto: Frida Rydell

Jonas Sterner, avdelningschef och Klara Modig, logoped, Alingsås lasarett.

Munhälsa vid rättspsykiatri, SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Projekt mål: I samarbete med Folk tandvården genomföra en behovsanalys kring patienternas verkliga behov kopplat till munhälsa, samt kartlägga på vilket sätt patienterna vill ta del av insatser.

Digitalt föräldrastöd via 1177 till barn med tal- och/eller språkstörning, SKARABORGS SJUKHUS

Projekt mål: Utveckla, färdigställa och implementera ett digitalt föräldrastöd.

Ett AI-baserat beslutssupportsystem för individualiserad MS-behandling, SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Projekt mål: Utveckla ett AI-baserat beslutssupportsystem för att förbättra terapivalet vid behandling av MS, samt möjliggöra individualisering av behandlingen.

FRAMSIM – Framtidens Simulering, SKARABORGS SJUKHUS

Projekt mål: Testa användningen av tekniken Augmented Reality (AR) för att förbättra och ge en bättre miljö för träning och inläring hos hela traumateamet.

Implementering och utvärdering av det digitala biopsykosociala behandlingsprogrammet "IKBT vid migrän", NÄRHÄLSAN

Projekt mål: Utvärdera implementeringen av programmet genom att utveckla en organisatorisk vårdkedja och utvärdera upplevelser samt effekter av programmet.

Digitalt föräldrastöd för behandling av barn med ättsvårigheter, SÖDRA ÄLVSBORGS SJUKHUS

Projekt mål: Ge ett ökat digitalt stöd till föräldrar med barn som har ättsvårigheter för att främja en patientcentrerad vård, samt möjliggöra ett mer kostnadseffektivt utnyttjande av vårdgivarresurser.

Prediktera planerat utskrivningsdatum inom 24h efter inskrivning med hjälp av AI,

SÖDRA ÄLVSBORGS SJUKHUS

Projekt mål: Utveckla AI-lösning som ska prediktera och ge beräknat besked om planerat utskrivningsdatum.

Ull i ortopedtekniken, SÖDRA ÄLVSBORGS SJUKHUS

Projekt mål: Utvärdera användandet av ull för att förbättra ortopedtekniska hjälpmedel.

Growthgraft, SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Projekt mål: Utveckla och utvärdera ett graft mellan system- och lungcirkulation som växer med den växande patientens kärl.

Utvärdering av hur 3D-teknik kan användas för bättre och mer utvecklat träningsmateriel,

SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Projekt mål: Utvärdera hur 3D-teknik kan användas för att skapa bättre och mer realistiskt utbildningsmateriel.

Din säkerhet på sjukhus, SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Projekt mål: Utvärdering av ”Din säkerhet på sjukhus”, ett nytt sätt att höja patientsäkerheten och minska risk för vårdskador.

Delia – Patientdelaktighet och styrning i första kontakten med primärvården för psykisk ohälsa, NÄRHÄLSAN

Projekt mål: Utveckla ny metod och arbetsprocess som syftar till att stärka patientens egen kraft och delaktighet i sin vård för psykisk ohälsa i primärvården.

Hur upplever barn med Cystisk Fibros och deras vårdnadshavare digitala vårdmöten på distans?,

SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Projekt mål: Kartläggning av hur barn med cystisk fibros, deras vårdnadshavare, samt vårdpersonal upplever digitala vårdmöten på distans.

Implementering av 2D-gånganalyssystem för kvalitetssäkrad gånganalys på ortopedteknik,

SÖDRA ÄLVSBORGS SJUKHUS

Projekt mål: Införa ett videovektorsystem till ortopedteknik, skapa nya arbetsrutiner samt utbilda personal inom fysioterapi och ortopedteknik.

Virtuell 3D-planering, SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Projekt mål: Genomföra en kartläggning inför ett eventuellt labb för 3D-teknik, där läkare tillsammans med ingenjör ska kunna planera komplex skelettkirurgi.

Informationsöverföring som beslutsstöd vid nära vård i det icke-planerade digitala vårdmötet,

SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Projekt mål: Säkerställa förutsättningarna för informationsöverföring till högre medicinsk kompetens (HMK) i samband med nära vård i det digitala vårdmötet.

Fotspåret – Göteborg till Skaraborg, SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Projekt mål: Optimala omhändertagandet av diabetespatienter med fotproblem, öka patienternas delaktighet och skapa en standardiserad vårdprocess med aktörer från primärvård och specialistvård.

Digitalt verktyg för insättning av ADHD-medicin hos barn och ungdomar, SKARABORGS SJUKHUS

Projekt mål: Mäta effekten av ADHD-medicin hos barn (under insättningsperioden) med hjälp av digitalt verktyg.

Testning av ny operationsmetod med Preserflo microshunt, SKARABORGS SJUKHUS

Projekt mål: Testa och utvärdera en ny operationsmetod med mikroshunt i glaukomsjukvård.

Webbaserad utbildning inom reumatologi – för patienten och närstående,

SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Projekt mål: Utveckla en patient- och närståendebildning i form av digitala föreläsningar om reumatologiska sjukdomar via 1177.

Hälsolotsen – att utveckla en ny tjänst i samarbete med studenter från Hälsopromotionsprogrammet, NÄRHÄLSAN

Projekt mål: Testa och utvärdera ett nytt samarbete mellan vårdcentralen och studenter från Hälsopromotionsprogrammet.

Mobil inläggsförsörjning, SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Projekt mål: Utveckla en mobil lösning för att nå ut till patienter i behov av fotinlägg.

Framtidens sjukvård med portabel ultraljudsapparat, SKARABORGS SJUKHUS

Projekt mål: Testa en ny portabel ultraljudsapparat som kan kopplas till en mobil eller surfplatta, vilket ökar mobilitet och större användbarhet i vården.

**Vill du veta mer om Innovationsfonden och projekt som beviljats medel?
Läs mer på vår hemsida: vgregion.se/innovationsplattformen**

Intresserad av att läsa mer om Innovationsplattformens arbete?

**Välkommen att besöka vår hemsida, där du
också kan prenumerera på vårt nyhetsbrev!**
vgregion.se/innovationsplattformen

Du kan även kontakta oss på:
innovationsplattformen@vgregion.se

 InnovationsplattformenVGR

 InnovationVGR

 Innovationsplattformen

Källor

Budget 2021, Västra Götalandsregionen
www.skr.se, Sveriges Kommuner och Regioner
**Strategi för omställning av hälso- och sjukvården i
Västra Götalandsregionen**, Västra Götalandsregionen (2017)